

Finansdepartementet

Remissvar över promemoria Fi2025/02010 Justerad beräkning av administration i kostnadsutjämnningen för kommuner

Sammanfattning

Ulricehamns kommun ser positivt på ambitionen att förbättra träffsäkerheten i kostnadsutjämnningen. Kommunen bedömer dock att den föreslagna justeringen av administrationstillägget, som genomförs fristående från en samlad översyn av modellen, riskerar att öka osäkerheten för kommunerna och försvåra den långsiktiga ekonomiska planeringen. Förslaget innebär att tillägget i högre grad riktas mot de mest glesbefolkade kommunerna, samtidigt som små och medelstora kommuner som inte uppfyller kriterierna för gleshet riskerar att få minskad ersättning. Detta kan skapa obalanser och drabba kommuner med redan begränsade administrativa resurser.

Kommunens synpunkter

1. Avsaknad av helhetsperspektiv

Ulricehamns kommun vill understryka vikten av att förändringar i kostnadsutjämnningen genomförs utifrån ett helhetsperspektiv. Den tidigare statliga utredningen, *Nätt och jämnt – Likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn* (SOU 2024:50) har pekat på behovet av att analysera flera delar av modellen gemensamt för att undvika att enskilda justeringar skapar nya obalanser. Att nu genomföra en isolerad förändring av administrationstillägget riskerar att motverka syftet att stärka modellens helhet och legitimitet.

2. Gleshet ges ökad tyngd trots begränsad koppling till administrativa kostnader

Kommunen noterar att förslaget innebär att gleshetsfaktorn åter får en mer central roll i beräkningen av administrativa kostnader. Detta även om tidigare analyser har visat att gleshet inte nödvändigtvis är den mest utslagsgivande faktorn för administrativa kostnader. Kommunstorlek och organisatoriska krav ofta har större betydelse. Det finns därför en risk att modellen inte i tillräcklig grad speglar de faktiska strukturella kostnader som kommuner har för administration.

3. Negativa effekter för små och medelstora kommuner

Enligt den information som framkommit innebär förslaget betydande omfördelningar från små och medelstora kommuner som inte är bland de mest glesbefolkade, till kommuner med mycket utspridd bebyggelse. Ulricehamns kommun bedömer att detta kan slå särskilt hårt mot kommuner med redan begränsade administrativa organisationer, där möjligheterna till ytterligare anpassningar är små utan att verksamhetskvalitet och rättssäkerhet påverkas.

ULRICEHAMNS
KOMMUN

4. Ökad osäkerhet och försämrade planeringsförutsättningar

Kostnadsutjämningen är central för kommunernas långsiktiga styrning och förändringar i enskilda delar av modellen påverkar direkt den ekonomiska planeringen. Att genomföra denna reform samtidigt som ytterligare översyner aviseras skapar ökad osäkerhet. Detta gäller även kommuner som på kort sikt kan gynnas av förändringen eftersom framtida omfördelningar försvåras att förutse.

Kommunen framhåller därför behovet av att göra förändringar med god framförhållning samt med tydliga konsekvensanalyser.

5. Införandetidpunkt och behov av övergångsbestämmelser

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2027. Kommunen anser att detta lämnar begränsat utrymme för anpassning, särskilt för de kommuner som kan drabbas av större ekonomiska anpassningar. Ulricehamns kommun anser att införandet behöver en mer fördjupad analys och kompletteras med övergångsbestämmelser som dämpar eventuella kraftiga initiala effekter.

Avslutande synpunkt

Ulricehamns kommun anser att justeringar av kostnadsutjämningen bör ske samlat och med tydlig koppling till de kostnader som faktiskt påverkar administrationens omfattning samt med god framförhållning. Kommunen efterlyser därför antingen ett tydligare helhetsperspektiv eller att förändringen av administrationstillägget samordnas med en bredare översyn av kostnadsutjämningen.

Wiktor Öberg

Kommunstyrelsens ordförande

Ulricehamns kommun

ULRICEHAMNS
KOMMUN